

## پوشش مراقبت‌های بهداشت مادر و کودک در عشایر استان کرمان شهریور ۱۳۸۰

دکتر زهرا کامیابی\*

دکتر طیبیه نادری\*

## Mother and child health care services in Kerman tribal families

(August 2001)

T. Naderi

Z.Kamyabi

## Abstract :

**Background:** One of the important goals of world health organization is to improve mother and child health care services and various attempts are needed to achieve this goal.

**Objective:** This study was performed to determine the quality of mother and child health care services in Kerman tribal families.

**Methods:** This cross-sectional study was carried out in 2001 on 950 tribal families in Kerman province. A number of rural districts were selected from each township based on its total population and the selected tribal families were questioned by trained researchers. Data were analyzed statistically.

**Findings:** From all mothers 19.4% were literate. The age of marriage and consequently the age of first pregnancy was between 10-41 years. In the studied group 37.4% of mothers were under the care for safe contraceptive methods and 44.5% of mothers had 2-6 doses of vaccination and consequently immunization for at least three years or forever. In regard to prenatal care 28.9% of mothers had prenatal care during their last pregnancy and 9.2% had done routine laboratory tests during pregnancy. In 25.6% of mothers the last delivery had been done by a trained person. Also 5.6% had post partum care during the first 10 days after delivery and 7.3% during the days 10<sup>th</sup> -40<sup>th</sup> after delivery.

In regard to the vaccination of children under 6 years, the third dose of DTP, polio and hepatitis had been done in 95.9%, 95.9% and 77.1% respectively and the first dose of measles and BCG had been injected in 99.1% and 95.6% of children respectively. Among children 69.7% had growth card and in only 1.4% growth curve had been drawn regularly. In regard to breast feeding 99.1% of children had breast feeding and 20.4% of children had received multivitamin or vitamin A+ D and 13.8% had received oral Iron.

**Conclusion:** Considering the obtained results, children vaccination and breast feeding have been highly satisfactory in the studied group but in other cases there is a great difference between the rate of performed cares and the expected rate.

**Key words:** Health care , Mother , Child , Tribe

## چکیده :

**زمینه:** بهبود کیفیت بهداشت مادر و کودک از اهداف سازمان جهانی بهداشت است که جهت تأمین آن باید تلاش ها و فعالیت‌های مختلفی صورت گیرد.

**هدف:** مطالعه به منظور تعیین میزان پوشش مراقبت‌های بهداشت مادر و کودک در خانوارهای عشایری استان کرمان انجام شد.

**مواد و روش‌ها:** این مطالعه مقطعی در سال ۱۳۸۰ بر روی ۹۵۰ خانوار عشایری استان کرمان انجام شد. از هر شهرستان براساس جمعیت، چند دهستان به صورت تصادفی انتخاب و ایل‌های مربوطه توسط افراد آموزش دیده مورد پرسش‌گری قرار گرفتند و اطلاعات حاصله تجزیه و تحلیل شدند.

**یافته‌ها:** در مجموع ۱۹/۴٪ مادران با سواد بودند. سن اولین ازدواج ۱۰ تا ۴۱ سال و سن اولین حاملگی نیز در همین طیف سنی بود. ۳۷/۴٪ زنان واجد شرایط تحت پوشش روش‌های مطمئن پیشگیری از بارداری بودند. تزریق واکسن ۴۴/۵٪ مادران در حدی بود که حداقل ۳ سال یا به طور دائم ایمنی داشته باشند (۶-۲ بار). ۲۸/۹٪ مادران در آخرین بارداری خود مراقبت داشتند و در ۹/۲٪ موارد آزمایش‌های معمول دوران بارداری را انجام داده بودند. در ۲۵/۶٪ موارد آخرین زایمان توسط فرد دوره دیده انجام شده بود. ۵/۶٪ موارد در ۱۰ روز اول پس از زایمان و ۷/۳٪ موارد در ۱۰ تا ۴۰ روز اول پس از زایمان مراقبت داشتند. واکسیناسیون کودکان زیر ۶ سال در مورد نوبت سوم ثلاث، پولیو و هپاتیت به ترتیب ۹۵/۹٪، ۹۵/۹٪ و ۷۷/۱٪ و در مورد سرخک نوبت اول و ب ث ژ به ترتیب ۹۴/۱٪ و ۹۵/۶٪ بود. ۶۹/۷٪ کودکان کارت پایش رشد داشتند که تنها در ۱/۴٪ موارد منحنی رشد به طور مرتب رسم شده بود. ۹۹/۱٪ کودکان تغذیه با شیر مادر داشتند. ۲۰/۴٪ از مولتی ویتامین یا ویتامین A+D و ۱۳/۸٪ از قطره آهن استفاده می‌کردند.

**نتیجه‌گیری:** با توجه به یافته‌ها واکسیناسیون کودکان و تغذیه با شیر مادر در عشایر مذکور در حد بسیار مطلوب و در بقیه موارد اختلاف با حد مورد انتظار کشوری زیاد است.

**کلید واژه‌ها:** مراقبت‌های بهداشتی، مادر، کودک، عشایر

\* استادیار دانشگاه علوم پزشکی کرمان